Viitorul președinte al republicei Chili

Santiago Di Chili, 26 (Rador). — D. Eguirre Cerda, care a fost ales președinte al republicii Chili, este unul din conducătorii partidului radical chilian.

Avocat, profesor de istorie, economist, el este autorul mai multor lucrări de economie socială care fac autoritate. Pe de altă parte, d. Cerda este proprietarul unor bogate vii și unul din principalii producători de vin ai republici Chili.

UN preparat în care puteți avea toată încrederea: TOGAL
TOGAL-ul este arma cea mai sigură contra bolilor care ne chinuiesc, atunci când vremea este umedă și friguroasă. Dacă suferiți de REUMATISM, NEVRALGII, GRIPĂ sau RĂCELI, luați TOGAL. TOGAL-ul își datorează reputația sa mondială compoziției sale din cele mai fericite.
Prețul: Lei 52 — 130
Depozitar pentru România Pharmag S. A. Brașov
Togal

ANCHETELE NOASTRE IN ARDEAL

Limba de șantier

Un lucru mic in aparență, dar care exprimă o realitate ce trebue luată in seamă

Cine ar avea curiozitatea să facă o anchetă cu privire la limba de șantier în Ardeal ar descoperi lucruri cu adevărat surprinzătoare. In primul rând ar fi nevoit să constate absența aproape totală a întreprinderilor și a capitalului românesc. In orașele provinciei de peste munți s'au construit numai în ultimii patru ani clădiri de peste patru miliarde de lei. Intr'un procent covârșitor de peste 90 la sută aceste lucrări, cari privesc capitalul imobiliar, au fost executate de antreprenori minoritari. Calculați numai un câștig minimal de 25 la sută și veți vedea cum prosperitatea conaționalilor noștri a dobândit pe neobservate un miliard lei.

In al doilea rând va avea prilejul să constate, cum se repartizează limba de șantier după funcțiuni profesionale și economice. Pe români îi găsești la munca grea de corvoadă, săpând terasament, cărând cărămizi și încărcând pământ. Restul, zidari, zugravi, tâmplari și instalatori, sunt minoritori.

Efectul imediat simțit al acestei repartiții este o mare deosebire de salarizare. Unii au tratamentul ultimei categorii de muncitori, iar alții considerați specialiști și remunerați ca atare.

Câte drame și câte reflexii amare se petrec în cuprinsul fiecărui șantier! Majoritatea lucrătorilor zilieri sunt țărani, veniți din sate sărace pentru a-și câștiga existența la orașe. In așezările de unde au plecat, ei n'au simțit inferioritatea pe plan național, fiindcă sunt în majoritate etnică românească. De o întocmire ciudată a lucrurilor se isbesc la oraș, unde din punct de vedere social rămân pe ultima treaptă a piramidei, iar din punct de vedere românesc, limba lor este copleșită de cele străine.

Mi-a povestit într'o zi un inginer român lucruri deadreptul dureroase. Nu odată, în condițiunile de muncă intervin resentimente, care pun pe țăranul român din Maramureș, Sălaj, Bihor și Făgăraș în situația de a se simți slugă umilită la stăpâni străini și nu sunt câtuși de puțin rare cazurile de eludare brutală a legilor de ocrotire muncitorească. In fiecare oraș găsești mii de țărani proletarizați, angajați pe șantiere. S'a întrebat oare cineva ce mănâncă acești oameni și unde dorm?

Acelaș inginer m'a lămurit că o anchetă medicală ar găsi fenomenul subalimentației până la proporții îngrijorătoare și o viață primitivă ce se actualizează cu gravitatea unei probleme centrale.

Astfel, conservarea capitalului biologic în mijlocul satelor și care se înalță la o nobilă preocupare în mintea și sufletul păturei noastre conducătoare, rămâne mereu atinsă de un element deficitar. Ce facem cu țăranii proletarizați siliți să trăiască la orașe în condițiuni de subnutriție? Mai curând, sau mai târziu, ei se reîntorc în sat cu o capacitate biologică slăbită, influențând atât indexul de vitalitate, cât și ereditatea. Deci soarta lor nu ne poate fi indiferentă și datori suntem a fi foarte atenți asupra celor ce se petrec pe șantiere.

Dar încrustările noastre mai au și o altă față. Părerile referitoare la numărul muncitorilor români profesionișți sunt împărțite. Unii susțin că avem o proporție corespunzătoare necesităților, alții, că n'am ajuns încă în situația de a da numărul suficient tuturor trebuințelor. Se poate întâmpla ca atât unii, cât și ceilalți, să aibă dreptate, din moment ce nu avem o statistică precisă de orientare. Insă, astăzi nu interesează această controversă. Interesul național cere soluții grabnice pentru ambele imprejurări.

Prima soluție trebue să aibă în vedere un spor de atribuții date oficiilor noastre de plasare. N'am fi primul stat unde organizarea plasamentului cade exclusiv în sarcina lumii oficiale. Englezii au făcut ceva mai mult și anume, au stabilit minimum de salarizare pentru industria carboniferă prin decizione ministerială, iar în Germania și Italia, statul controlează orice angajament în întreprinderile de producție. Noi avem, astfel, motive în plus ca oficiile de plasare ale ministerului muncii să fie organizate cu însărcinări mai mari controlând angajamentele și dispunând efectiv de repartiția etnică.

Altă soluție este neapărat necesară în domeniul sporirii contingentului meseriașilor români. România modernă se industrializează cu pas grăbit. In Ardeal, dela 75 la sută, populația rurală a scăzut la 64, restul pătrunzând în sectoarele de producție ale orașului. Or, în fața unui asemenea proces nu sunt suficiente eforturile minimale și încurajările teoretice spre bresle.

Putem calcula cu destulă certitudine, ce contingent de profesiuni reclamă fiecare ramură industrială și în ce direcție trebue să pregătim elementul românesc. Se poate întâmpla ca în întreprinderi mari, unde statul exercită de pe acum un semi-control să avem o proporție acceptabilă de ucenici. Ce facem însă cu miile de ateliere mici unde elementul românesc nu pătrunde? Din întreprinderile meșterilor minoritari din Ardeal ies anual un număr nebănuit de mare de tâmplari, zidari, zugravi și instalatori, cari înundă șantierele din România. Numai în București sunt peste 100.000 de muncitori specialiști minoritari, al căror număr nu va scădea niciodată atâta vreme cât ne vom organiza pe alte baze și nu vom supraveghea de aproape învățământul profesional.

In lumina datelor de mai sus suntem îndreptățiți a concluda, că limba de șantier nu e lucru mărunt, ci o problemă foarte importantă națională și economică.

Cor.

COMISIUNEA EUROPEANA A DUNARII

Regulamentul accidentelor de muncă

AVIZ

Se aduce la cunoștința celor interesați că Comisiunea Europeană a Dunării a elaborat un Regulament al accidentelor de muncă, pentru funcționarii și lucrătorii ei. Regulamentul a intrat în vigoare începând dela 25 Ianuarie 1938.

Spre a putea beneficia de dispozițiile Regulamentului, se acordă un termen de doi (2) ani, începând dela 1 Iulie 1938, victimelor sau moștenitorilor în drept, pentru accidentele de muncă survenite înainte de 25 Ianuarie 1938.

Cererile bine documentate, vor fi adresate Comisiunei Europene a Dunării, Strada Mihai Bravu, Galați. 931

Copii in cătușe...

Multiple sunt problemele de drept examinate de doctrinarii științei penale și impuse legiuitorilor.

Intre cele mai aprig desbătute a fost însă aceea a ocrotirii copilului infractor.

Strădania fruntașilor gândirii omenești, dealungul veacurilor, s'a văzut încununată cu deplin succes deabia în zilele noastre.

Și e o mândrie pentru noi că și-a avut fericit ecou în codul penal de unificare „Regele Carol II".

Infractorii minori au fost scoși din cloaca imundă a pușcăriilor; s'a interzis chiar înjugarea lor în boxe; precum s'au suprimat orice sancțiuni de stigmatizare, sub pilori, și de nimicire iremediabilă, pe catranul pângăritor de suflete al serviciilor antropometrice.

Legea nouă penală a înființat tribunale speciale și judecători aleși anume.

Neurastnicii, ademeniți în vreun păcat social sau căzuți în greșală — din lipsa de veghe a părinților sau biciuiți de mizeria, ce-i alungă din urmă — sunt feriți de flagelările publice de până acum; sunt cercetați cu omenie și superioară înțelegere; sunt judecați părinteste; și, în acest spirit, se încearcă salvarea viitorului lor și corectarea impulsurilor lor nefericite.

Stăruiesc totuși unele din racilele trecutului.

E inadmisibil — și dureros.

Semnalându-le celor în drept o facem tocmai în interesul legii însăși și rosturile ei.

Apar încă pe coridoarele sumbre ale parchetului și prin ungherele depoului de arestați, copii firavi, desbrăcați, desculți, legați de mâini cu fringhii și remorcați de paznici hârșiți.

Fie prigoniți de vre-o pără — poate întemeiată, — fie învinuiți de vagabondaj, nenorociții aceștia sunt târâți, degradant, dealungul sălilor și înfundați apoi, în beciul comun, sinistru, deavalma cu răufăcătorii de toată mâna, cu ucigașii, cu tâlharii.

Nu învinuim pe nimeni de această sguduitoare stare de lucruri.

S'o fi datorind, probabil, lipsei de mijloace, lipsei de personal, lipsei de localuri potrivite.

Nici o lipsă nu scuză însă situația.

Copii în cătușe, constituie cel mai sfâșietor spectacol pentru oricine, chiar de i-ar fi inima împietrită; dar mai constituie, totodată, și cea mai de neiertat nesocotire a spiritului și a preocupărilor în cari a dospit legea nouă.

Iată dece, chemând atenția ministerului justiției ca și a societăților de ocrotirea minorilor, asupra acestei intolerabile vitregii, credem că i se va pune capăt cât mai neîntârziat.

I. NED.

Cununia religioasă a doi octogenari

Miercuri dimineață s'a oficiat la biserica Sf. Constantin din Capitală, cununia religioasă a doi octogenari.

Mirele, Dumitru Ionescu, este în vârstă de 83 ani, iar mireasa, d-șoara Maria Dobai, în vârstă de... 86 ani.

Vârstnica pereche a fost cununată în fața ofițerului stării civile în toamna anului 1912, și nefăcând atunci și cununia religioasă, s'au hotărît să o facă acum, după o întârziere de 26 ani.

Dumitru Ionescu și cu soția sa, cari locuesc în prezent la azilul Patriarhiei din str. General Dragalina 20, au fost cunoscuți de d-na și d. Stelian Răduță, cari contrar obiceiului sunt mult mai tineri decât finii lor.

Preotul Celus Grigoriu, parohul bisericii, după ce a săvârșit taina căsătoriei, a rostit o predică în care a arătat însemnătatea acestui act creștinesc, care fiind făcut la o vârstă atât de înaintată, capătă o semnificație deosebită.

Dealtfel, noutatea acestei căsătorii a stârnit o legitimă curiozitate în cartier, multe persoane venind să felicite conform tradiției pe „tânăra pereche".

Descoperirea unor nereguli in administrația jud. Năsăud

Trimiterea in judecată a d-lor Laurențiu Oanea, fostul președinte al organizației liberale, Dumitru Nacu, fost prefect și dr. Ioan Poppu, subprefect

Bistrița-Năsăud, 26 Oct.

In urma unei minuțioase anchete, făcută la prefectura jud. Năsăud, au fost descoperite o serie de nereguli, săvârșite în administrația acestui județ.

E vorba de gestiunea bănească a biroului județean de aprovizionare cu cereale a populației în anii 1934, 1935 și 1936.

Cei învinuiți sunt acuzați de următoarele fapte:

In cursul anilor amintiți, inundațiile făcând pagube mari în cuprinsul jud. Năsăud, ministerul agriculturii, prin biroul central de aprovizionare, a pus la dispoziția acestui județ, spre întrebuințare, un fond public de 2 milioane lei, din fondurile existente de alimentație.

D-nii Dumitru Nacu, pe atunci prefectul județului Năsăud și dr Ioan Poppu, subprefect, la ordinul d-lui Laurențiu Oanea, președintele organizației liberale, au dispus să se dea din acel fond avansuri pe salarii, împrumuturi, ajutoare, parte la funcționarii județului, parte altor funcționari din oraș și județ, precum și la diferite persoane particulare, probabil agenți electorali, fără îndeplinirea formelor legale, adică fără aprobarea consiliului județean și fără ordonanțare, deturnându-se astfel acest fond bănesc și sustrăgându-se destinației lui.

D. dr. Ioan Poppu, subprefect, tot la ordinul d-lui Laurențiu Oanea, a determinat pe șeful contabilul de atunci al prefecturii județului Năsăud, Vasile Bocșa, care s'a sinucis la 9 Decembrie 1937, să comită delictul de delapidare, prin faptul că i-a dat ordin să trimită telegrafic din fondul amintit, diferite sume d-lui Laurențiu Oanea, la București, sume ce le avea în păstrare adunate în mod neregulat și reținute ilegal la prefectură.

Fiind imediat sesizat parchetul tribunalului Năsăud, în urma cercetărilor făcute, au fost trimiși în judecată d-nii: Laurențiu Oanea, fostul președinte al organizației liberale, Dumitru Nacu, fost prefect, dr. Ioan Poppu, fost subprefect și Grigore Pop, preot în Telciu-Năsăud, pentru delictul multiplu de delapidare.

ISPRAVA UNOR ȚIGĂNCI HOAȚE

Oradea, 24 Oct.

Marți poliția locală a arestat la concubinul ei, pe țiganca Irina Lingurar.

La percheziție s'au găsit asupra ei 8500 lei. Era jumătatea sumei de care a jefuit pe un țăran din Cluj.

In noaptea de 20, ea se găsea împreună cu o altă țărancă anume Delfina la crâșma lui Fekete din Cluj.

Alături de masa lor au observat un sătean care, la plată, a scos un teanc de hârtii. Au pus ochii pe el, l-au încurcat la băutură și când era beat în cât abia își ducea picioarele, au pornit cu el.

La marginea Clujului, au coborît sub un pod și au tâbărît asupra lui, l-au izbit puternic cu un lemn în cap și au început să-l scotocească, să-i ia banii.

Când a fost cazul să-i prade chimirul, săteanul s'a trezit și a început să strige ajutor.

Era târziu. Banii fuseseră scoși și cele două femei au dispărut și au împărțit frățește suma.

Irina Lingurar a venit la Oradea la omul cu care trăia în concubinaj, unde a fost arestată.

Ea a fost înaintată la Cluj.

Dela Asociația religioasă Cuibul cu Barză

Tineretul universitar din asociație de sub președinția pr. prof. dr. Marin Ionescu, începe al treilea an de activitate culturală și vestește cu acest prilej, pe membrii ei, că repetițiile corale și artistice se vor ține în localul școalei primare nr. 4 de fete, de sub conducerea d-nei prof. Brânzei. Informații la d. Blidărescu, dirigintele corului, str. Virgiliu 63.

Congresul anual al preoțimei ortodoxe din Ardeal și Banat

Potrivit art. 10 din statutele asociației „Andrei Șaguna" a clerului mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș se convoacă al XVII-lea congres anual al acestei asociații, la Timișoara, pe ziua de Joi, 10 Noembrie 1938, cu următorul program:

Membrii comitetului central se vor întruni în ședință, în 9 Noembrie, ora 4 d. a., în sala culturală dela biserica din Iosefin, pentru:

a) Examinarea rapoartelor generale: administrativ și economic;

b) Examinarea altor probleme și a propunerilor intrate regulamentar.

Ora 6 d. a., tot acolo, consfătuirea intimă a preoțimii și propunerea comisiilor pentru examinarea rapoartelor comitetului central.

Ora 8.30 seara: serviciul privegherii, săvârșit de preoții locali, în biserica „Iosefin".

LA 10 NOEMBRIE:

Ora 8.30 dim. sf. liturghie și chemarea Duhului Sfânt, în biserica ortodoxă din „Iosefin", cu predică.

Ora 11: Deschiderea congresului, prin președintele asociației, icon. stavr. dr. Gh. Ciuhandu, în sala festivă a liceului de comerț, și salutul reprezentanților autorităților.

Ora 13: Masă comună (fără toaste) în restaurantul „Elite" (lângă biserica „Iosefin".

Ora 15: 1. păr. Florea Codreanu, președintede secției Arad: „Cultivarea conștiinței preoțești pentru zilele noastre" — cu propuneri și discuții.

2. Păr. prof. Ioan Imbroane: „Rosturile preotului în străjerie", cu propuneri și discuții.

3. Darea de seamă a comitetului centra despre activitatea asociației în cursul anului trecut.

4. Darea de seamă a casieriei centrale.

5. Darea de seamă a comitetului central despre demercurile reale în chestiunile:

a) Salarizarea preoțimii și drepturile la pensiune;

b) Situația protopopilor: diurnele protopopești și computarea lor la leafa îndreptățitoare și la pensiune;

c) Situația salarizării centrelor noastre eparhiale: consilieri-referenți, secretari și revizori eparhiali și a altor funcționari bisericești.

6. Propuneri, anunțate reglementar, cu trei zile înainte de congres, comitetului central.

7. Fixarea locului de întrunire a viitorului congres.

8. Inchiderea congresului.

Spre orientare: Ședințele congresului sunt publice.

Delegații despărțămintelor sunt așteptați în număr reglementar, bine înțeles, frații preoți vor participa în număr cât mai mare.

D-nii prezidenți ai secțiilor sunt rugați a-și trimite cât mai neîntârziat secretarului general rapoartele lor (com. Roșia, jud. Sibiu).

Pentru reținerí de locuințe, preoții participanți se vor adresa păr. Trian Golumba, biserica ortodoxă din fabrică: Timișoara.

Ridicarea unei case a funcționarilor ținutului Timiș

Orăștie, 25 Oct.

Această importantă stațiune românească a fost vizitată de d. **dr. Alex. Marta, rezident regal** al Timișului, însoțit **de d.** dr. Gh. Ciupe, secretar g-ral dr. Aurel Vlad, f. ministru, **colonel** Bengliu, prefect ș. a.

Cu acest prilej, d. **rezident** regal, apreciind importanța sanitară și națională a acestei stațiuni, și-a exprimat dorința de a se ridica aci o casă de odihnă pentru funcționarii ținutului Timiș. Totodată a promis ajutorul necesar pentru isprăvirea casei de odihnă a asociației funcționarilor prefecturii jud. Hunedoara, **precum** și refacerea vechei **șosele romane**, care conducea **la băi din** centrul Geoagiu.

Sfințirea capelei militare din cetatea Făgărașului

Făgăraș, 26 Octombrie

Duminică, s'a făcut sfințirea capelei militare, din corpul cetății Mihai Viteazul, din orașul nostru, fiind de față autoritățile civile și militare.

Sfințirea s'a făcut de un sobor de preoți, în frunte cu preotul maior confesor Coriolan Buracu.

CAPELA ARE O ORIGINE INDEPĂRTATA

Nu mult după zidirea cetății s'a aranjat o cameră de închinăciune, după credința catolică. Această cameră-paraclis, s'a schimbat apoi după credința stăpânitorilor, catolici, calvini sau ortodocși.

Când Mihai Viteazul a stăpânit această cetate unde a stat soția sa, Doamna Stanca, a aranjat acest paraclis, după ritul ortodox. Doamna Stanca a adus și un preot dela Târgoviște, care slujit aci.

Cu timpul, acest paraclis a suferit diferite schimbări.

După trecerea Ardealului și deci și a cetății Făgărașului în stăpânirea Habsburgilor, această biserică a fost transformată în tribunal de închiziție, între anii 1688—1690. Intre anii 1700—1738, a trecut sub stăpânirea franciscanilor, care au transformat-o din nou în cameră de rugăciune.

La 1759, se aranjază capela militară romano-catolică, pentru armata austriacă, sub colonelul Ion de Zimermann, care rămâne în această stare, până la 1919.

In anul 1919, Iulie 12, în urma stăruinței depuse de răposatul protopop Borzea Niculae, s'a oficiat prima slujbă, după ritul ortodox. Dela acea dată, s'a transformat în capelă militară. Atunci i s'au făcut și unele amenajeri, trecând altarul către răsărit.

In 1921, la 1 Noembrie, **când s'a** făcut sfințirea, slujba religioasă a fost făcută de însuș I. P. S. S. Mitropolitul Niculae Bălan al **Ardealului.**

In fine, între anii 1921—1926, zămâne o capelă pentru uzul **școalelor** din localitate.

Situația se schimbă în 1926, **prin** venirea în localitate a regimentului 1 vânători, care o transformă din nou în capelă militară, schimbând inscripția germană **și dăruindu-i** un rând de odăjdii.

A rămas însă din nouă **pentru** uzul școalelor între anii 1931—**1936,** când s'a mutat în localitate **batalionul** 3 grăniceresc.

In 1937, odată cu **venirea în** localitate a preotului confesor **maior** Coriolan Buracu, s'a luat **hotărîrea** de a se reface această capelă, schimbându-se **aranjamentul,** zugrăvindu-se din nou.

Părintele Buracu a **tipărit o** broșură intitulată: „Cetatea **și Castelul** Făgărașului" din vânzarea căreia s'a scos suma de **29.750 lei. Au** mai donat pentru acelaș **lucru,** Banca Națională **5000 lei, fabrica de** explosivi 2000 lei, diverse **persoane** 7.050 lei, iar prefectura **a dat o subvenție** de 15.000 lei.

Cu această sumă **s'a pornit la** lucru. Toate **transformările și zugrăvelile** s'au făcut cu **oameni de** specialitate, din batalion.

Materialul de **lucru a costat 42** de mii 680 lei.

După slujba religioasă, **au vorbit** preoții maior Buracu Coriolan, **Traian Ciocânelea, colonel N. Tenescu.**

LA ZI....

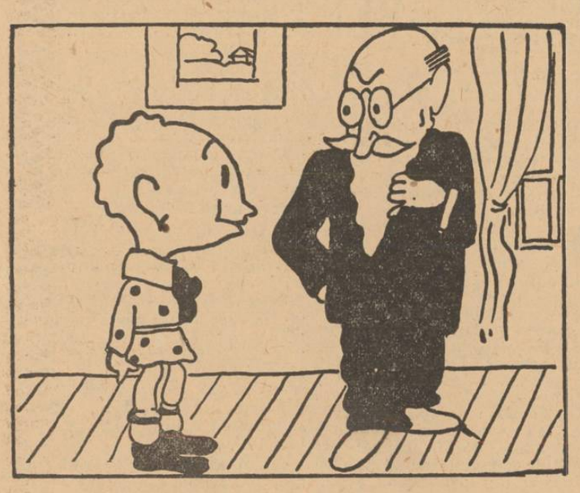

— Ce gândești despre Cristofor Columb?

— Mă gândesc că, dacă ar fi rămas acasă, n'am fi avut de plătit milioane Americei.

La „Poftă bună"

Martinică este proprietarul localului: băcănie-consum-bodegă intitulat la „Poftă bună". Localul cu aceste multiple destinații se compune dintr'o încăpere situată pe strada Raion de dimensiuni atât cât să încapă în ea un număr restrâns de articole de coloniale aranjate pe o tejghea, care servă în prelungire drept birou, masă de consumat aperitive și casierie, un butoiaș cu scrumbii sărate și domnul Martinică patronul, plus Ilie, băiatul din prăvălie.

Pe dinafară localul este împodobit cu o firmă pe care este pictat motivul firmei: „la poftă bună", înfățișând un domn zdravăn, legat cu un șervet sub bărbie și care mușcă cu voracitate dintr'un jambon copios, articol care — între paranteze — n'a existat niciodată în prăvălia domnului Martinică.

Afacerile merg nu tocmai strălucit, vânzarea rezumându-se mai mult la articole de gospodărie ca: scrobeală, sodă, cărbuni, sare, sfoară, hârtie de muște, etc., articolele alimentare neavând destul debușeu din cauză, explică domnul Martinică, că populația din cartier nu încurajează „inițiativele locale".

Azi de dimineață patronul a plecat în oraș după niște socoteli de aranjat la percepție și se întoarce tocmai după masă pe la cinci. De cum a intrat în prăvălie, Martinică observă o schimbare și îi ia imediat în cercetare pe Ilie, care este nou venit la prăvălie:

— Ilie, ce s'a făcut cu bucata aia veche de costiță afumată, care stetea atârnată lângă geam!?

— S'a vândut jupâne.

— Bravo, exclamă Martinică cu satisfacție. Și cine-a cumpărat-o?

— Un domn care stă în casa de vis-à-vis.

Martinică încruntă din sprâncene și face o mutră de ușoară contrarietate, apoi continuă inspecția prin prăvălie. Cârnatul, jumătatea de kilogram de cârnat de purcel rămas nevândut de două săptămâni a dispărut și ea:

— Dar cârnatul?

— Vândut și cârnatul.

— Cui?

— Tot domnului din față.

Strâmbătura buzelor lui Martinică se accentuiază. Hotărît lucru, figura lui exprimă maximum de indispoziție.

Inspecția continuă:

— Dar ouăle de găină care ședeau în farfurie aici, de trei luni?

— Tot așa...

— Și... cașcavalul, care, rânced-l curățam în fiecare zi?

— La fel! exclamă Ilie triumfător.

— Mare ghinion!

— De ce?

— Fiindcă sunt invitat diseară la el la masă.

Aventurile profesorului „Nimbus"

de DAIX

COPYRICHT: KING FEATURES SINDICATE and „UNIVERSUL"

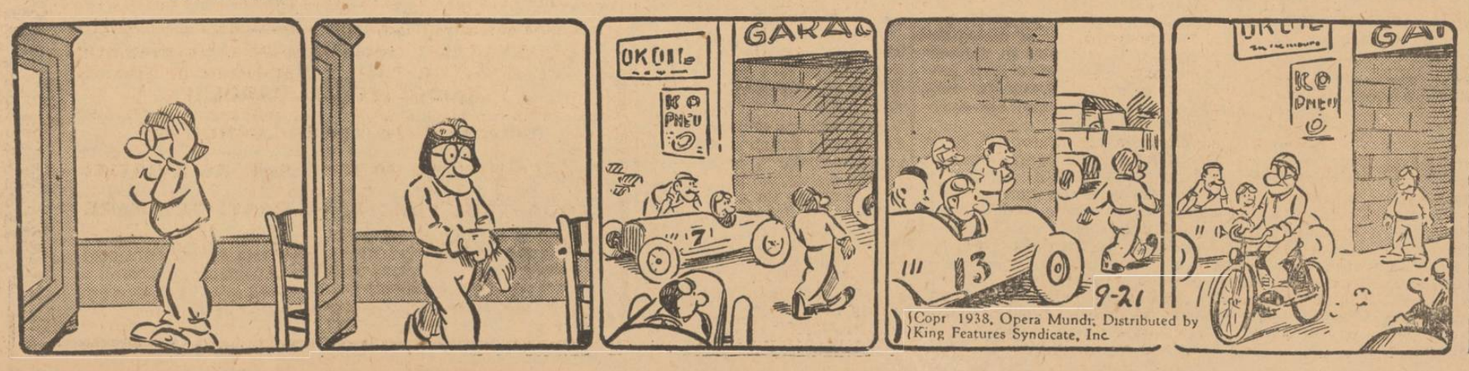

(Copr 1938, Opera Mundi; Distributed by King Features Syndicate, Inc.